

۱۴۰۱۵۰۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بازی درمانی

(هنر ارتباط با کودکان)

تألیف :

بی. ال. لندرت

ترجمه :

دکتر شهناز حمای

استادیار دانشگاه خوارزم

کبری جمشیدی

کارشناس ارشد بالینی

بازی درمانی (هنر ارتباط با کودکان) / تألیف: گری ال. لندرت؛ ترجمه: دکتر شهناز محمدی، کبری جمشیدی. - تهران: نشر روان، ۱۳۹۹.

ISBN: 978-964-8345-81-0

دوازده، ۳۹۶

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

Play therapy: the art of the relationship, 3rd ed, 2012

عنوان اصلی:

ویراست قبلی کتاب حاضر با همین عنوان با ترجمه فروزنده داورپناه توسط انتشارات رشد در سال ۱۳۹۰ به چاپ رسیده است.

موضوع: بازی درمانی

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۲ ۷۹۳ ۲ ب / RJ۵۰۵

رده‌بندی دیویی: ۶۱۸/۹۲۸۹۱۶۵۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۳۹۵۷۳۰

بیا بید به حقوق دیگران احترام بگذاریم

مخاطب عزیز، خواننده گرامی، این کتاب حاصل دسترنج چندین ساله مترجم و ناشر است. تکثیر آن به هر شکل مجاز نیست، به هیچ وجه اجازه از ناشر و مؤلف، و خرید و فروش آن کاری نادرست، غیرقانونی، و غیرشرعی است. ناشر و مؤلف با نیت ناصواب موجب بی‌اعتمادی در فضای نشر و فروش کتاب می‌شود و می‌تواند زمینه‌ساز محیط ناسالم جهت بی‌ارزش کردن زحمات دست‌اندرکاران فعالیت‌های فرهنگی و اقتصادی در جامعه شود. نهایت، به زیان خود شما و فرزندان‌تان خواهد شد.

سایت

www.Ravabook.com

پست الکترونیکی

ravan_shams@yahoo.com

بازی درمانی (هنر ارتباط با کودکان)

تألیف: گری ال. لندرت

ترجمه: دکتر شهناز محمدی، کبری جمشیدی

ناشر: روان

نوبت چاپ: سوم، پاییز ۱۳۹۹

تعداد صفحات: ۴۰۸ صفحه

شمارگان: ۱۱۰۰

لیتوگرافی: طیف‌نگار

چاپ و صحافی: طیف‌نگار

قیمت: ۷۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۳۴۵-۸۱-۰

ISBN: 978-964-8345-81-0

مرکز پخش: تهران - خیابان زرتشت غربی، بین خیابان پنجم و ششم، پلاک ۶۳

تلفن: ۸۸۹۶۲۷۰۷

تلفکس: ۸۸۹۶۵۲۲۸

۸۸۹۶۷۷۰۴

۸۸۹۷۳۳۵۸

فهرست مطالب

پیشگفتار یازده

❖ فصل ۱: دربارهٔ من، گری لندرت ۱

اصول ارتباط با کودکان ۵

منابع ۶

❖ فصل ۲: مفهوم بازی ۷

کارکرد های بازی ۷

کودکان از طریق بازی ارتباط برقرار می کنند ۹

بازی در فرایند درمانی ۱۱

بازی نمادین ۱۷

مراحل فرایند بازی درمانی ۲۰

بازی کودکان سازگار و ناسازگار ۲۳

منابع ۲۶

❖ فصل ۳: تاریخچه و شکل گیری بازی درمانی ۲۷

بازی درمانی روان تحلیلی ۲۸

بازی درمانی آزادسازی ۳۱

بازی درمانی ارتباط ۳۳

بازی درمانی غیررهنمودی / کودک - محور ۳۴

بازی درمانی در مدارس ابتدایی ۳۵

فرزند درمانی ۳۷

گرایش های موجود در حوزهٔ بازی درمانی ۳۸

بازی درمانی بزرگسالان ۳۸

فنون بازی درمانی در خانواده درمانی ۳۸

بازی درمانی گروهی ۳۹

بازی درمانی در بیمارستان ۴۰

منابع ۴۱

❖ فصل ۴: دیدگاهی دربارهٔ کودکان _____ ۴۳

- ❖ اصول ایجاد ارتباط با کودکان ۴۴
- ❖ کودکان انعطاف پذیرند ۴۶
- ❖ برخی از کودکان شبیه ذرت بوداده اند و برخی شبیه ملاسند ۴۸
- ❖ منابع ۴۹

❖ فصل ۵: بازی درمانی کودک - محور _____ ۵۱

- ❖ نظریه شخصیت ۵۲
- ❖ شخص ۵۳
- ❖ حوزه بازی ۵۴
- ❖ خود ۵۵
- ❖ دیدگاه کودک - محور به شخصیت و رفتار ۵۷
- ❖ مفاهیم مهم بازی درمانی کودک - محور ۵۹
- ❖ سازگاری و ناسازگاری ۶۱
- ❖ شرایط درمانی برای رشد ۶۴
- ❖ واقعی بودن ۶۴
- ❖ توجه و پذیرش صمیمانه ۶۵
- ❖ درک حساس ۶۹
- ❖ رابطه درمانی ۷۲
- ❖ هدف های بازی درمانی کودک - محور ۸۲
- ❖ آنچه کودکان در بازی درمانی می آموزند ۸۵
- ❖ رویکرد چندفرهنگی در بازی درمانی کودک - محور ۸۹
- ❖ منابع ۹۲

❖ فصل ۶: بازی درمانگر _____ ۹۳

- ❖ ایجاد تفاوت ها ۹۴
- ❖ بودن با کودک ۹۵
- ❖ ویژگی های شخصیتی ۹۶
- ❖ خودشناسی درمانگر ۱۰۱
- ❖ خودپذیری درمانگر ۱۰۵
- ❖ نقش بازی درمانگر ۱۰۸
- ❖ ریان - کودکی در حال مرگ، در بازی درمانی ۱۱۰

۱۱۰	بازی درمانی
۱۱۳	آنچه درباره خودم آموختم
۱۱۴	آنچه درباره ریان آموختم
۱۱۵	ریان زندگی می‌کند
۱۱۵	رابطه با ریان
۱۱۶	♦ درمان تحت نظارت، خود آگاهی را تسهیل می‌کند
۱۱۷	بازی درمانگر : مارگارت
۱۱۷	بازی درمانگر : کیت
۱۱۹	بازی درمانگر : داگلاس
۱۱۹	بازی درمانگر : چینگ
۱۲۰	♦ نامه آموزشی پیشنهادی
۱۲۲	♦ جمع

♦ فصل ۷: والدین به عنوان همراه در بازی درمانی ————— ۱۲۳

۱۲۳	♦ اطلاعات مربوط به پیشینه
۱۲۶	♦ آیا والدین نیز باید در درمان باشند؟
۱۲۹	♦ والدین به عنوان همبازی در بازی درمانی
۱۳۱	♦ تشریح کردن بازی درمانی با والدین
۱۳۴	♦ آماده کردن والدین برای جدایی
۱۳۶	♦ مصاحبه با والد
۱۴۴	♦ مسائل اخلاقی و قانونی در بازی درمانی
۱۴۶	♦ ارجاع به روان پزشک
۱۴۶	♦ منابع

♦ فصل ۸: اتاق و وسایل بازی ————— ۱۴۷

۱۴۷	♦ محل اتاق بازی
۱۴۸	♦ اندازه اتاق بازی
۱۴۹	♦ ویژگی‌های اتاق بازی
۱۵۱	♦ سایر فضاهای بازی درمانی
۱۵۴	♦ منطق انتخاب اسباب بازی ها و وسایل
۱۵۶	♦ برقراری رابطه مثبت با کودک
۱۵۷	♦ بیان دامنه وسیعی از احساسات
۱۵۷	♦ کاوش تجربیات زندگی واقعی

۱۵۸	واقعیت آزمایی محدودیت‌ها
۱۵۸	پرورش خودانگاره مثبت
۱۵۸	پرورش خودشناسی
۱۵۹	فرصتی برای پرورش کنترل خود
۱۵۹	❖ انواع اسباب‌بازی
۱۵۹	۱. اسباب‌بازی‌های واقعی
۱۶۰	۲. اسباب‌بازی‌های مناسب برای برون‌ریزی پرخاشگری
۱۶۳	۳. اسباب‌بازی‌های مناسب برای بیان خلاق و آزاد کردن هیجانات
۱۶۵	❖ اتاق بازی در کیف قابل حمل
۱۶۷	❖ اسباب‌بازی‌ها و وسایل پیشنهادی برای اتاق بازی
۱۷۱	❖ ملاحظات ویژه
۱۷۴	❖ عناوین پیشنهادی برای برنامه‌های بازی درمانی در مدارس
۱۷۴	❖ منابع

❖ فصل ۹: آشنایان دن ارتباط : زمان مخصوص کودک ————— ۱۷۵

۱۷۶	❖ هدف‌های رابط
۱۷۷	❖ تماس برقرار کردن با کودک
۱۸۰	❖ نخستین مواجهه در اتاق انتظار
۱۸۴	❖ شکل‌گیری رابطه در اتاق بازی
۱۸۴	معرفی اتاق بازی
۱۸۵	اجازه دادن به کودک برای هدایت کردن
۱۸۹	شنیدن بیانات غیرکلامی
۱۹۰	احترام به فضای کودک
۱۹۰	دنبال کردن کودک به صورت فیزیکی
۱۹۲	منعکس کردن رفتار بازی غیرکلامی : دنبال کردن
۱۹۲	منعکس کردن محتوا
۱۹۳	منعکس کردن احساسات
۱۹۴	❖ پاسخ دادن به کودک بی‌میل و مضطرب
۱۹۶	❖ دیدگاه کودک در خصوص رابطه
۲۰۰	❖ سؤال کردن کودکان
۲۰۷	❖ توضیح دادن دربارهٔ آیین مشاهده و ضبط کردن
۲۰۸	❖ یادداشت‌برداری در طی جلسه
۲۰۹	❖ آمادگی برای پایان دادن به هر جلسه
۲۱۱	❖ عکس‌العمل‌های بازی درمانگران به اولین جلسه‌های بازی درمانی

- ❖ محدودهٔ اساسی رابطه ۲۱۲
- ❖ منابع ۲۱۴

❖ فصل ۱۰: ویژگی‌های پاسخ‌های تسهیل‌کننده ————— ۲۱۵

- ❖ درک حساس: بودن با کودک ۲۱۵
- ❖ پذیرش صمیمانه ۲۱۷
- ❖ خصوصیات متمایز پاسخ‌های درمانی ۲۱۹
- مختصر و تعاملی ۲۱۹
- به کودک کمک می‌کنند پیش برود ۲۲۰
- را از بازی غیرکلامی را منعکس می‌کنند: دنبال کردن ۲۲۰
- محت را منعکس می‌کنند ۲۲۲
- حساسات را منعکس می‌کنند ۲۲۳
- اعتماد به نفس را برش می‌دهند ۲۲۶
- با سطح بالاتر کودک هماهنگ‌اند ۲۲۷
- از سؤال کردن اجتناب می‌شود ۲۲۸
- تسهیل تصمیم‌گیری را بر برگرداندن مسئولیت ۲۳۰
- پاسخ‌ها شخصی‌اند ۲۳۶
- از ذکر نام اسباب‌بازی‌ها اجتناب می‌شود ۲۳۷
- ارزیابانه نیستند و تحسین نمی‌کنند ۲۳۷
- ❖ پاسخ‌های تسهیل‌کننده ۲۳۹
- ❖ پاسخ‌های غیر تسهیل‌کنندهٔ رایج ۲۴۴
- بی‌توجهی به احساسات ۲۴۴
- نام‌گذاری اشیاء در مقابل کودک ۲۴۶
- ارزیابی و تحسین ۲۴۷
- سوالات نامناسب ۲۴۸
- جملات خبری تبدیل‌شده به سؤال ۲۴۹
- هدایت کردن کودک ۲۵۰
- ❖ پل - کودکی نگران و برون‌گرا در بازی درمانی ۲۵۲

❖ فصل ۱۱: تعیین محدودیت‌های درمانی ————— ۲۶۵

- ❖ رهنمودهای اساسی در تعیین محدودیت ۲۶۵
- ❖ زمان تعیین محدودیت ۲۶۸
- ❖ منطق محدودیت‌های درمانی ۲۶۹

۱. محدودیت‌ها، امنیت جسمانی و هیجانی، و ایمنی را برای ۲۷۰
۲. محدودیت‌ها، از سلامت جسمی درمانگر محافظت و پذیرش کودک را ۲۷۱
۳. محدودیت‌ها، پرورش تصمیم‌گیری، کنترل خود، و مسئولیت‌پذیری ۲۷۲
۴. محدودیت‌ها، جلسه را با واقعیت مرتبط می‌سازند و بر اینجا و ۲۷۳
۵. محدودیت‌ها، انسجام محیط اتاق بازی را افزایش می‌دهند ۲۷۴
۶. محدودیت‌ها، از رابطه حرفه‌ای، اخلاقی، و قابل قبول اجتماعی ۲۷۵
۷. محدودیت‌ها از وسایل و اتاق بازی درمانی محافظت می‌کنند ۲۷۶
- ❖ راهکارهای محدودیت‌گذاری درمانی ۲۷۸
- ❖ مراحل فرایند محدودیت‌گذاری درمانی ۲۷۹
- مرحله اول: احساسات، آرزوها، و خواسته‌های کودک را به رسمیت بشناسید ۲۷۹
- مرحله دوم: محدودیت را بیان کنید ۲۸۰
- مرحله سوم: جایگزین‌های قابل پذیرش را انتخاب کنید ۲۸۰
- ❖ مرحله چهارم: محدودیت‌ها زیر پا گذاشته می‌شوند ۲۸۲
- ❖ مرحله پنجم: انتخاب نهایی را بیان کنید ۲۸۴
- ❖ قاطع بودن در محدودیت‌گذاری ۲۸۶
- ❖ محدودیت‌های مبتنی بر ۲۸۷
- بیرون بردن اسباب‌بازی‌ها یا وسایل از اتاق بازی ۲۸۷
- ترک کردن اتاق بازی ۲۸۹
- محدودیت زمانی ۲۹۱
- محدود کردن سر و صدا ۲۹۲
- وسایل شخصی برای بازی کردن نیستند ۲۹۲
- محدود کردن استفاده از آب در محوطه ماسه بازی ۲۹۲
- ادراک کردن در اتاق بازی ۲۹۳
- ❖ عکس‌العمل‌های بازی درمانگران تازه‌کار در برابر محدودیت‌گذاری ۲۹۳
- ❖ منابع ۲۹۴

❖ فصل ۱۲: مشکلات معمول در بازی درمانی: چه کنیم؟ ... — ۲۹۵

- ❖ اگر کودک ساکت بود، چه باید کرد ۲۹۵
- ❖ اگر کودک خواست اسباب‌بازی یا غذا به اتاق بازی بیاورد، چه باید کرد؟ ۲۹۸
- ❖ اگر کودک خیلی وابسته بود، چه باید کرد ۲۹۹
- ❖ اگر کودک در مورد درخواست تحسین پافشاری کند، چه باید کرد ۳۰۱
- ❖ اگر کودک به درمانگر گفت تو خیلی عجیب حرف می‌زنی، چه باید کرد ۳۰۴
- ❖ اگر کودک خواست درمانگر به بازی «حدس بزن» بپردازد، چه باید کرد ۳۰۵
- ❖ اگر کودک خواستار ابراز محبت باشد، چه باید کرد ۳۰۶

- ❖ اگر کودک خواست درمانگر را بغل کند یا در آغوش او بنشیند، چه باید کرد ۳۰۷
- ❖ اگر کودک خواست یک اسباب بازی را بدزدد، چه باید کرد ۳۰۹
- ❖ اگر کودک از ترک اتاق بازی خودداری کند، چه باید کرد ۳۱۱
- ❖ اگر درمانگر بدون پیش بینی قبلی نتواند در یک جلسه حاضر شود، چه باید کرد ۳۱۲

❖ فصل ۱۳: مسایل مهم در بازی درمانی ۳۱۵

- ❖ رازداری ۳۱۵
- ❖ مشارکت در بازی کودک ۳۱۷
- ❖ پذیرفتن هدیه از کودکان در بازی درمانی ۳۲۲
- ❖ تجربه دادن به کودک در پایان جلسات، یا دادن یک یادگاری در جلسه اختتام ۳۲۵
- ❖ درخواست از کودک برای رعایت نظم و ترتیب ۳۲۶
- ❖ آگاه کردن کودکان از دلیل حضورشان در بازی درمانی ۳۲۹
- ❖ آوردن یک دوست به اتاق بازی ۳۳۰
- ❖ دعوت از دوستان همسرها برای حضور در اتاق بازی ۳۳۳
- ❖ منابع ۳۳۳

❖ فصل ۱۴: کودکان در بازی درمانی ۳۳۵

- ❖ نانسی - از تاسی تا موهای مجعد ۳۳۶
- ❖ تاریخچه خانوادگی ۳۳۷
- ❖ نانسی در بازی درمانی ۳۳۸
- ❖ مشاوره با والد ۳۴۱
- ❖ بحث ۳۴۲
- ❖ سیندی - کودکی که دیگران را بازی می داد ۳۴۴
- ❖ دومین جلسه بازی درمانی ۳۴۵
- ❖ ایمی - کودک دچار لالی انتخابی ۳۵۳
- ❖ لالی انتخابی و شب‌ادراری ۳۵۴
- ❖ رفتارهای ظاهری ۳۵۵
- ❖ کوشش‌های معلم ۳۵۶
- ❖ بازی درمانی ۳۵۶
- ❖ شروع خاموش ۳۵۷
- ❖ گروه درمانی همشیرها ۳۵۸
- ❖ در جستجوی ترکیب درست ۳۵۹

۳۶۰	نیاز ایمنی به کنترل کردن
۳۶۱	یک ایمنی متفاوت
۳۶۱	اهمیت بازی درمانی گروهی همشیرها
۳۶۲	❖ خلاصه
۳۶۳	❖ منابع

❖ فصل ۱۵: تعیین فرایند درمانی و اختتام

۳۶۶	❖ تعیین حرکت درمانی در جلسات
۳۶۷	❖ ابعاد تغییر
۳۶۷	اولین‌ها (رفتارهای نخستین)
۳۶۸	درون‌مایه‌های رفتار بازی
۳۷۲	❖ معیاری اختتام
۳۷۳	❖ رابطه اختتام با تعیین اختتام
۳۷۶	❖ راهکارهای پایان دادن به رابطه
۳۷۸	❖ عکس‌العمل‌های کودکان به جلسه آخر
۳۷۹	❖ اختتام پیش از موعد
۳۸۰	❖ منابع

❖ فصل ۱۶: بازی درمانی فشرده و کوتاه‌مدت

۳۸۲	❖ بازی درمانی فشرده
۳۸۴	❖ پژوهش در مورد بازی درمانی فشرده
۳۸۷	❖ بازی درمانی کوتاه‌مدت
۳۸۷	❖ پژوهش در مورد بازی درمانی کوتاه‌مدت
۳۹۱	❖ درمان کوتاه‌مدت رابطه کودک - والد (CPRT)
۳۹۳	❖ خلاصه
۳۹۳	❖ منابع

❖ پیشگفتار

افزایش روزافزون متخصصان بهداشت روانی که از بازی درمانی استفاده می‌کنند تا به کودکان کمک کنند، سبب شده که افزایش آگاهی عموم و پذیرش اهمیت مراحل رشد است که تحت عنوان «کردگر» به آن اشاره می‌شود. چنانچه بزرگسالی نسبت به یادگیری متمایل، صبور، و گشاد است. شد کودکان کاملاً قادرند درباره خودشان به او بیاموزند. آنها دارای احساسات و عکس‌العمل می‌باشند که مستقیماً از عکس‌العمل‌های والدین‌شان می‌باشد.

این کتاب دربارهٔ آموخته‌های نویسنده ارائه می‌دهد. خان است، و به موضوعات مهمی در حوزه بازی درمانی می‌پردازد که عبارتند از:

- معنای بازی در زندگی کودکان، و مراحل بازی در فرایند درمان با کودکان سازگار و ناسازگار
- پی بردن به درون‌مایه بازی کودکان در بازی درمانی
- جنبه‌های منحصربه‌فرد، مفاهیم کلیدی، و اهداف فلسفه و نظریه بازی درمانی کودک - محور در خصوص رابطه درمانی بازی درمانی
- آنچه کودکان در فرایند بازی درمانی می‌آموزند
- شخص بازی درمانگر، ویژگی‌های شخصیتی ضروری، و نقش درمانگر در این تجربه درمانی
- ویژگی‌های پاسخ‌های تسهیل‌کننده، با توجه ویژه به نحوه کمک کردن به کودکان برای پذیرفتن مسئولیت خود

- نحوه سازماندهی به یک اتاق بازی، به همراه پیشنهاداتی برای انتخاب اسباب بازی و وسایل
- نحوه برقراری ارتباط با والدین و توضیح دادن بازی درمانی برای آنها
- نحوه برقراری ارتباط با کودک گوشه گیر / مضطرب، و ساختار دادن به این تجربه درمانی در اتاق بازی
- نحوه و مراحل محدودیت گذاری درمانی، و چگونگی برخورد با زیرپا گذاشتن محدودیت ها
- مشکلات معمول در اتاق بازی و نحوه پاسخدهی به آنها
- بازی درمانی کوتاه مدت و فشرده

برخود / ارم موسیسم از مدیریت محترم مؤسسه نشر روان، جناب آقای دکتر قاسم شمس به خاطر فراهم آوردن زمینه چاپ این کتاب، از سرکار خانم فریده همتی به خاطر ویرایش کتاب، و همچنین از سرکار خانم منصوره خانلری برای تایپ کتاب، صمیمانه تشکر نمایم. ترجمه این کتاب به این امید انجام گرفته است که مطالعه آن بتواند برای دانشجویان رشته های مختلف روان شناسی، روان شناسی بالینی، و روان شناسی بالینی کودک که در واقع، خوانندگان بالقوه و فعلی چنین کتاب هایی هستند، مفید واقع شود.

شهناز محمدی

کبری جمشیدی